

2.6.2011

Työssäoppimassa Suzhoussa, Kiinassa, syyslukukaudella 2010

Tausta

En vuosi sitten osannut edes kuvitella, että kirjoittaisin nyt, vuotta myöhemmin, raporttia työssäoppimisesta. Alunperin kun en ollut lähdössä minnekään, vaikka ajatus työharjoittelusta ulkomailla olikin kovin kutkuttava. Seurasin kuitenkin vierestä kahden luokkatoverini vaiheita ulkomaille lähdön tiimoilta, mutta kohtalon oikusta tai sattuman kautta tilanne muuttui ja ”paikka vapautui”, joten pian olinkin toinen lähtijöistä ja lopulta se ainut. Ulkomaille vaihtoon lähtö täysin vieraaseen kulttuuriin, yksin, ilman minkäänlaista paikallista kielitaitoa pelotti, myönnän, mutta ajattelin kuitenkin katsoa ja kokeilla tämänkin kokemuksen läpi tuli mitä tuli.

Matkavalmistelut jäivät muutamiin viikkoihin kiinalaisten ja suomalaisten eriävien loma-aikojen takia (mitä sitä nyt turhaan rokotuksia ottamaan, ellei lähtö ole varma juttu) mutta hyvin sitä sai viisumin, matkaliput, matkavakuutuksen, rokotukset ja muut pakolliset hoidettua, kerkesin jopa onnekseni löytää Suomi-Kiina –sanakirjan matkalle mukaan otettavaksi!

Ensivaikutelma

Suomen ja Kiinan välisiä kulttuurieroja on vaikea lähteä luettelemaan, koska jo alusta lähtien homma vaikutti hyvin, hyvin erilaiselta. Kiinalaiset tuntuvat arvottavan maailmansa ihan eri lähtökohdista kuin suomalaiset, töihin mennään vain töihin, ei siis oleteta työn olevan mukavaa ja nautittavaa eikä itsenäistä ajatteluakaan tunnuta yleisesti arvostettavan, ammattiyhpeydestä puhumattakaan (ellei titteli itsessään ole tarpeeksi hyvä sillä rehentelyyn), sillä esimerkiksi siivojalle ei ole pääasia, että paikka on puhdas siivouksen jälkeen, vaan se, että vaaditut asiat on tehty (joten on ihan tavallista, että kattokruunusta pyyhittää isoimmat hämähäkinseitit ja pölyt vastapestyle lattialle) ja sama tuntuu pätevän melkein ammatissa kuin ammatissa kautta Kiinan.

Järjettömintä koko hommassa oli se, kun hetkittäin tuntui, että koko maa on täynnä keskenkasvuisia kakaroita, joiden ikä vain vaihteli esikouluiästä eläkeikään ja siitä ylöspäin.

Tutustumisen jälkeen, jos kielimuuri ei ollut liian korkea, moni ihminen paljastui mukavaksi ja avuliaaksi persoonaksi. Ja kartan kanssa palloillessa ei todellakaan tarvinnut jäädä yksin, sillä avuntarjoajia riitti (vaikkakaan apua ei välttämättä loppuviimein saanut, kun paperilla ollut osoite oli pinyineillä ja perille piti lopulta löytää ihan itse).

Liu Yuan Lu:lle ensimmäisen kerran saapuessa tosin meinasi iskeä pieni paniikki, kun vastassa olleet oppilaat eivät puhuneet kovin hyvää englantia

2.6.2011

ja moni asia jäi epäselväksi, mutta jotenkin sitä se sisäänkirjautuminen onnistui, huoneen avainkin saatiin ja lopulta jopa puhtaat lakanat sänkyyn. Tosin tuohon itsellekin jopa hieman epäselväksi ja utuiseksi jääneeksi kohtaamiseksi syynä oli yli vuorokauden kestänyt matkustaminen (lentokoneessa nukkuminen... mitä se on?).

Parasta tässä Kiinaan saapumisessa tosin oli lentokentälle saapuminen ja lähemmäs 40 celsiuksen lämpötila, joka iski koko kostean ilmanalan voimalla päin naamaa ja sai hien pintaan jo ennen virallista Kiinan rajojen sisäpuolelle siirtymistä, sekä lentokentällä vastassa ollut kuski, jolla luki lapussaan vain ”Sanna”. Luonnollisesti kuski puhui vain Kiinaa, mutta koska olimme yhtä mieltä siitä, miten Suzhou lausutaan, ei siinä väsyneenä oikein muuta tullut mieleen, kuin seurata miestä autolle ja toivoa, että koneessa ei ollut muita Sannoja menossa Suzhoun suuntaan.

Yhteen virkkeeseen tiivistettynä? Hallitsematon itsensä ympärillä pyörivä kaaos, jonka seasta voi löytää myös helmiä.

Kommunikoinnista vielä sen verran, että itsehän en kiinaa osaa. Paitsi nyt ehkä ihan vähän. Osaan lukea, tai tiedän merkityksen vajaalle sadalle kirjoitusmerkille ja osaan tervehtiä, kiittää ja hyvästellä, myös numerot tuli opittua helpottavat kaupassakäyntiä ja ostostentekoa. Englannilla pärjää Kiinassa sen, minkä pärjää ja loput mennään elehtimällä ja olemalla suomalaisittain hiljaa.

Asuminen

Asuin vaihdon ajan koulun asuntolassa Liu Yuan Lu.lla JinChang-districtillä, lähellä Suzhoun keskustaa ja siedettävien bussimatkojen päässä SIP.istä noin niinkun yleisesti ottaen, sekä SIP.illä sijainneiden länsimaisten kauppojen kannalta. Asuntolalla asumisen etuihin kuului oma huone (kahden hengen huoneita), internet ja huoneeseen kannettu juomavesi. Juomaveden saanti oli oma juttunsa, kun kukaan ei ollut kertonut miten sitä saa tarvittaessa lisää, mutta sekin selvisi pian, että tyhjä pullo piti joko jättää aamulla oven viereen käytävälle tai soittaa tiettyinä aikoina tiettyyn numeroon (tai siis saada joku kiinaa puhunut soittamaan).

Huoneen mukavuuksiin kuului myös täysin kiinankielinen ilmastointilaite, mutta hyvin sen silti sai viilentämään huoneen siedettäviin lukemiin kuumilla keleillä. Kylmien ilmojen tultua ja osittain täydellisestä eristyksen puutteesta johtuen siitä ei tosin ollut pahemmin huonetta lämmittämään, mutta onneksi oli vedenkeitin ja kasa kuumavesipulloja. Kiinassa pidetään täysin normaalina, että kylmillä ilmoilla sisätiloissa pidetään takkia päällä, tai ainakin itse sain sellaisen vaikutelman. Ja jostain syystä Kiinassa kylmäkin on kylmempää, voi johtua kosteasta ilmasta tai sitten siitä, että ei voinut mennä ”sisälle lämpimään”.

2.6.2011

Asuntolalla asumisen etuihin kuului myös pyykkitupa pesukoneineen ja kuivausrumpuineen (kiinaksi taaskin), minkäänlaista varaussysteemiä ei kuitenkaan ollut, joten vapaata konetta piti joskus kärkeä pidemmänkin aikaa. Pesutuvalta löytyi myös yleisessä käytössä ollut mikro (huoneissa ruuanlaitto oli mahdotonta ja kiellettyä, instant nuudeleita tosin pystyi valmistamaan helposti vesiautomaatin kuuman veden avulla).

Jos sattui olemaan asuntolalla 12 aikoihin, sai 6 yuanin hintaan jonkinlaista syötävää alakerran ruokalasta, mutta 10 yuanilla sai jo herkullisen nuudeliteon tien toiselta puolelta pienestä muslimiravintolasta. Ensimmäisessä työpaikassa jätin ensimmäisen viikon jälkeen ruokatunnin pitämättä, koska vaihtoehtoina oli pitkän matkan päähän ravintolaan kävely tai lähistararin pikkukaupan välipalavalikoima, eikä kumpikaan oikein kuumassa kelissä houkuttellut. SND:n kampuksella ollessani taas käytössäni oli 6 yuanin ”lounasseteli” päivää kohti ja sillä saikin kampuksen ruokalasta vaikka minkälaisia paikallisen kouluruuan kummallisuuksia tarjottimellen, mutta ruoka oli sentään lämmintä ja syötävissä.

Kiinassa kaikki juovat teetä. Kaiken aikaa. Kaikkialla. Ja vesi juodaan yleensä kiehuvana ja vesiautomaattien vaihtoehdot ovatkin suomalaisesta tavasta poiketen huoneenlämpöinen ja kuuma. Talvella sen vielä ymmärtää, kun kaikkialla on kylmä, mutta ainakin itselle tämä kuumen juoman juominen +30 keleillä tuntuu vieläkin hyvin vieraalta ja oudolta.

Kiinaan tullessa kannattaa mukana olla ihan kaikki, mitä ihminen voi kuvitella tarvitsevansa parin päivän ajan shampoosta vessapaperiin ja kirjoitusvälineistä juomamukiin, koska lähtötilanne on nolla ja ensimmäiseen kunnon kaupassa käyntiin voi mennä pitkäkin aika. Kaupassakäynti tosin on halpaa, jos ei välttämättä tahdo ostaa länsimaisia tuontielintarvikkeita ja itselle Auchan ja Walmart tarjosivat halvemmat hinnat kuin asuntolan lähin pikkukauppa puhumattakaan muiden tykotarpeiden tarjonnasta.

Ja mitä ostoksiin tulee, kannattaa ostaa tuliaisit ja muut vastaavat joko vasta lentokentältä tai sellaisista turistipaikoista, joissa hinnat ovat esillä ja näin samat kaikille. Nyrkkisääntö kun tuntuu olevan ”Länkkäreitä kusetetaan aina” ja tinkiminenkin on kuulemma joskus täysin turhaa sillä hinta saattaa riippua kansallisuuden lisäksi myös paikallisuudesta, eli joissain paikoissa selkeästi muualta Kiinasta kotoisin olevat joutuvat myös maksamaan kaikesta hieman korkeamman hinnan.

Työssäoppimispaikka

Ensimmäinen työharjoittelupaikka oli suoraan sanottuna pettymys. Ensinnäkään paikasta ei saanut varmistusta kuin lähtöä edeltäneenä päivänä ja kyseiselle paikalla tällainen työharjoittelu oli selkeästi ensimmäinen, eikä kokemusta siis ollut.

2.6.2011

Työpaikkana oli kiinteistöpuolen firma, joka omisti ja ylläpiti useita ”asuinalueita” Kiinassa. Tämä minun ”työpaikkani” sijaitsi SIP:n alueella, Jinji-järven rannalla ja piti sisällään aidoidetun alueen, jolle oli pystytetty laskentatavasta riippuen joko lähemmäs 50 tai 40 rakennusta (Taikauskoista porukkaa, talo nro 13 ja kaikki 4:n päättyvät numerot puuttuivat välistä) ja kasa erilaisia palveluita uima-altaasta tenniskenttään.

Työmatka oli oma kokemus jo sinällään, sillä kohteeseen ei päässyt yhdellä bussilla, vaan bussia piti vaihtaa keskustassa (ruuhka-aikaan aamuisin ja iltaisin aina pieni haaste bussien ollessa oikeasti tupaten täynnä työmatkalaisia) ja kokonaisuudessaan matkoihin kuluikin noin 1,5 – 2 tuntia suuntaansa ruuhkasta riippuen.

Sopimuksen kirjoittaminen oli vaikeaa, näytöistä ei puhuttu allekirjoitustilanteessa, jossa oli paikalla iso kasa kiinalaisia, joista kukaan ei sitten edes ollut se varsinainen työpaikkaohjaaja ja muutenkin koko homma hirvitti alussa. Positiivisella asenteella koitin kuitenkin uskoa, että kyllä kaikki vielä järjestyy, uusi tilanne tämä heillekin on ja että kai ne nyt lukee sen kansion, jonka mie niille annoin.

Ilmeisesti tämä asiakaspalvelu piti sisällään asukkaiden palvelua, ja muuta sekalaista ja työpiste oli kai virallisesti erään talon aulassa. Mitään selkeää työnkuvaa ei annettu, mutta ajattelin työpaikkaohjaajan niinsanotusti ohjaavan mahdollisiin töihin. Koitin tehdä itseni hyödylliseksi mm. välittämällä englantia puhuneiden asukkaiden viestejä ohjaajalle, joka saattoi vain yhtäkkiä lähteä jonnekin ja sanoa palaavansa pian (laaja käsite vartista seuraavaan päivään), mutta suurin osa päivistä kului ohjaajan kanssa jutellessa tai aluetta kierrellessä.

Ajattelin kai kielimuurin olevan se isoin este, ettei työpaikalla ymmärretty työharjoittelun tarkoitusta. Ja vaikka johtopuolella se olisikin ymmärretty, kukaan ei ilmeisesti kertonut tästä asiasta työpaikkaohjaajalleni, joka ei ollut edes nähnyt tätä työpaikalle annettua kansiota joka sisälsi tietoa harjoittelun sisällöstä ja näytöistä ja kaikki ne oleellimmat paperit. Toki tämänkin selvittämiseen meni aikansa, koska yliopistotaustastaan huolimatta hän ei ollut niitä parhaimpia englanninpuhujia maailmassa.

Mukanani olleiden kopioiden avulla koitin sitten jotenkin selvittää hänelle tätä asiaa parin päivän ajan, mutta vaikka hän lukikin tekstin läpi, hän ei sitä millään ymmärtänyt. Tekstin sisältö ei siis auennut ja pari kertaa piti koittaa selittää sama asia yksinkertaisemmin ja yksinkertaisemmin ja helpommilla sanoilla.

Kyseisessä toimipisteessä kuulema vain viisi työntekijää puhuivat englantia ylinpäättään ja 95% asiakkaista oli kiinankielisiä, joten en oikeastaan edes ymmärrä, miten kiinaa osaamaton henkilö laitettiin sellaiseen paikkaan alun

2.6.2011

alkujaankaan. Lisäksi tähän ikävien tosiasioiden paljastumisen yhteyteen sairastin elämäni ensimmäisen ruokamyrkytyksen ja mieliala oli tosi matalalla ja olin jo valmis luovuttamaan ja palaamaan kotiin.

Uusi paikka järjestyi kuitenkin suhteellisen pian ja pääsin koulun SND.n kampukselle opettajan avustajaksi. SND.n kampus oli ihan oma maailmansa. Usean tuhannen oppilaan kouluja, asuntoloita, joissa oppilaat oli tungettu asumaan vähintään 6 hengen huoneisiin ja opiskelemaan 40-50 oppilaan luokissa.

Työmatkakin helpottui huomattavasti, kun kampusten välillä kulki aamulla ja illalla lähinnä opettajien käyttämä shuttle bus, jolla matkaan meni vain puoli tuntia ja istumapaikkakin löytyi aina. Koululta koululle pääsi helposti myös julkisilla ilman vaihtoa, ei toki pihasta pihaan, mutta tarpeeksi lähelle.

Työt alkoivat vauhdikkaasti, kun pääsin koeviikolle valvojaksi, ja mukavien opettajien kautta pääsin ”luppoaikana” osallistumaan mm. kiinalaisen ruuanlaiton tunneille sekä markkinoinnin oppitunneille. Pääsin tutustumaan koulun nettikaupan toimintaan, sekä tämän nettikaupan kioskiin, jossa myytiin elintarvikkeita laidasta laitaan ja jossa opin valmistamaan kiinalaista maitoteetä ja muita virvokkeita.

Suurin yksittäinen työ koululla oli kuitenkin eri opettajien mukana kulkeminen ja oppilaille esitelmäntä ja oppilaiden kanssa keskustelu, olinhan kuitenkin kampuksen toinen ulkomaalainen heti israelilaisen englanninopettajan jälkeen ja tätä helpottaakseni jouduinkin opettelemaan kiinankielisen PowerPointin käytön (onneksi tuli koulussa opittua sen käyttö perusteellisesti ennen lähtöä!) ja laittamaan kasaan noin parin oppitunnin pituisen esitelmän kuvineen.

Kaikenkaikkiaan erot Kiinan ja Suomen välillä myös työpaikkojen suhteen olivat valtavat. Siinä missä suomalaisella työpaikalla odotetaan jokaisen olevan vastuussa ainakin omista tekemisistään ja hoitavan hommansa hyvin ilman erillistä mainintaa, tuntui, että Kiinassa vastuunkanto ei ollut ainakaan tavallisen työntekijän homma tai velvollisuus. Aikataulujen kanssa oli niin ja näin, eikä olleenkaan niin järkevää kuin suomessa. Kellonajoista kyllä pidettiin kiinni, mutta tuntui, että asenne oli ”jos se ei valmistu siihen ja siihen mennessä, niin kai se sitten viikon tai kuukauden päästä valmis on”.

Hierarkisempaa työkuultuuria saa kai hetken hakea, kuin kiinalainen, ehkä tuo vastuunottamattomuuskin johtui siitä, vaikea sanoa, mutta ihmeelliseltä se tuntui näin länsimaalaisesta. Tuo heijastui myös paikallisessa kulttuurissa muutenkin.

2.6.2011

Neuvoja lähteville

F-viisumia (120 päivän single entry) hakiessa ei tarvita muuta, kuin passi, rahat ja kirje vastaanottavalta taholta, lisämaksusta haettavissa jo seuraavana päivänä.

Lääkärillä kannattaa käydä, jos ei muuta, niin uusimassa reseptit, että saa tarvitsemansa lääkkeet matkalle mukaan ja lääkkeet luonnollisesti käsimatkatavaroihin. Matkavakuutuksen antajalta kannattaa selvittää myös lähimmät sairaalat ja lääkäriasemat, joiden kanssa heillä on suoraveloitussopimus, ihan vain varmuuden vuoksi.

Samoin varmuuden vuoksi kannattaa myös harkita rekisteröitymistä ja yhteystietojen antamista Suomen Shanghaiin pääkonsulaattiin.

Internetti on ystävää. Kannattaa tosin ottaa huomioon, että Kiinassa nettisensuuri on ihan eri tasolla, kuin länsimaissa! Esimerkiksi wikipediaan ei aina pääse, suomenkielisistä artikkeleista puhumattakaan. Suurin osa blogi-sivustoista on myös blokkattu (vuodatus.net toimii!) samoin kuin esim. YouTube, Facebook ja muut länsimaiset hapatukset. Myös msn-messengeri toimi, mutta irkki ei avautunut, joskin viimeisimmän kohdalla voi olla kyse virheellisistä asetuksista.

Google Maps ja sen reittihaku toimii (jos toimii) erinomaisesti myös Kiinassa. Tiettyjen bussien reittien selvittämiseen se ei välttämättä sovellu, mutta sen avulla saa hyvin katsottua reitin pisteestä a pisteeseen b (toimii sekä pinjineillä, että kiinaksi, voit siis kopioida netistä löytämäsi osoitteet suoraan hakukenttiin). Bussipysäkkien nimet on palvelussa vain kiinaksi, mutta niihin tottuu nopeasti ja yleensä reitteillä on ilmoitettu montako pysäkinväliä pitää matkustaa että tullaan pysäkillä se ja se.

Bussilinjoja on paljon, ja yksinumeroisilla linjoilla on sekaantumisen vaara, ”turistilinjojen” takia. Näissä onkin sitä tarjottava merkki numeron edessä (älä sekoita ilmastoitua bussia tarkoittavaan lumihiihtaleeseen!) Bussimatkan hinta vaihtelee yleensä yhdestä yuanista kolmeen yuaniin ja tasaraha kannattaa ehdottomasti olla käsillä, kuski ei anna rahasta takaisin.

Taksilla kulkeminen on halpaa! Matkan minimiveloitus on 10 yuania (reilun euron) ja sillä pääsee noin kolmen kilometrin matkan. Liikkeellelähtömatksu noin 5 yuan ja ajetun kilometrin hinta noin 2 yuan riippuen taksista. Kuskia varten osoitteen kannattaa olla kirjoitettuna kiinaksi (kuskit eivät kovin yleisesti osaa lukea pinyineitä), toki halutun päämäärän voi osoittaa myös kartalta.

Kannattaa jo ennen matkaa hakea tietoa kohteesta ja tulostaa jonkinlainen kartta. Vaikkakin bussireitit sisältäviä Suzhoun karttoja myydään yleisesti, esim. omani ostin LiuYuan Lu:lla sijainneesta matkamuistomyymälästä,

2.6.2011

joka sijaitsee vastapäätä Lingerin Gardenia. Kartta on kiinaksi, mutta parin viikon jälkeen katujen ja pysäkkien nimet alkavat jo hieman hahmottua, vaikkei kiinaa lukea osaisikaan! Ensimmäisenä kannattaakin opetella lähimpien pysäkkien nimet, että löytää ne reittilistauksista, joita pysäkeillä on (pysäkeillä pysäkkien omat nimet myös pinyineillä, pysäkit kuulutetaan bussissa ja bussi pysähtyy aina jokaisella pysäkillä)

Koulun asuntolaan majoittuessa oma kannettava mukaan! Netti toimii, vaikkakin välillä hitaan puoleisesti, ja se onkin paras yhteydenpitoväline Suomeen. Tosin kannettava kannattaa ottaa mukaan jo pelkästään koulutöiden tekemisen kannalta.

Ihmisten käyttäytyminen julkisilla paikoilla eroaa suomalaisesta kulttuurista täysin. Varsinkin kaupunginosissa, joissa länsimaalaisia harvemmin asuu isoissa määrin, sinua tuijotetaan. Varsinkin turistikohteissa olet haluttua seuraa valokuvissa ja kiinalainen uteliaisuus ja ihokontaktiin pyrkiminen voi tuntua aika-ajoin ahdistavaltakin. Nenän kaivamiseen julkisilla paikoilla ja kiinalaisten yleiseen jonotustaidottomuuteen ei välttämättä totu ollenkaan, mutta niidenkin kanssa voi elää kunhan osaa sulkea silmänsä ja käyttää kyynärpäitään.

Liikenne on kaaosta. Hallittua kaaosta, mutta kaaosta silti. Epäilen, ettei siellä edes kerrota, että autoissa on myös vilkut. Töötin käyttö tosin on hallussa liiankin hyvin. Samoin kaistalta toiselle puikkelehtiminen ja vastaantulevien kaistalla ajaminen. Pyöriä taas on joka lähtöön ja ihan kaikkialla, polkupyörästä skootteriin, eikä kukaan tunnu käyttävän kypärää. Tai turvavöitä autoissa. Kuulemma vain kuskin on lainmukaan käytettävä turvavyötä, mutta sekään ei aina ihan toteudu. Katua ylittäessään saa olla varuillaan, koska auto saa kääntyä oikealle vaikka punainen valo palaisikin, ellei se suoraan osoita, että juuri oikealle kääntyminen on kiellettyä. Itse näin vain pari pienempää peltikolaria, mutta tuskin minäkään ihan kaikkea näin. Opin myös, että suojatie on vain maalattuja viivoja tiessä (autot ajavat miten sattuu isomman oikeudella jne) ja että ylitse pääsee varmimmin, kun menee tien yli silloin, kun autovirta sen sallii, oli siinä sitten suojatie tai ei. Ihan vain, jos halusi saman vuorokauden aikana mennä tien yli.

Tiet olivat toki enimmäkseen suorja ja maasto kovin tasaista, mutta ainakaan keskustan alueella en pyörän selkään suostunut, koska Suzhouhun rakennettavan metroverkoston ja tienalitustunneleiden rakennustyömaiden takia ennen kaksikaistaisena (+ täysilevyinen pyöräkaista ajoradan reunassa) toimineet tiet oli muutettu kaksisuuntaisiksi. Lisäksi ainakin LiuYuan Lu:n läheisyydessä maasto muuttui jatkuvasti. Taloja purettiin, aidattuja työmaa-alueita siirreltiin ja uutta rakennettiin, eli edes kaikki paikalliset eivät olleet varmoja parhaista reiteistä tai oikeista ajosuunnista.

2.6.2011

Lopuksi

En oikeastaan uskoisi, että tunnistaisin Suzhouta enää samaksi paikaksi muutaman vuoden kuluttua. Meneillään olevat muutokset ovat valtavia. Opin hieman kiinaa ja kourallisen paikallista kulttuuria. Sain ruokamyrkytyksen ja näin kuinka kulkukoira jäi auton alle. Kiipesin vuorelle, kävin kiinalaisessa kodissa vierailulla sekä pääsin hengissä takaisin kotiin jouluksi - Heathrown tilanteesta huolimatta.

En osaa sanoa, vastasiko jakso odotuksiani. Joissain suhteissa petyin Kiinaan, kiinalaisiin ja paikalliseen kulttuuriin. Toisaalta taas yllätyin iloisesti yksittäisistä paikoista, yksittäisistä ihmisistä ja tilanteista. Jäin kaipaamaan Kiinaa, mutta palasin mielelläni kotiin yhtä kokemusta rikkaampana.

Älä odota mitään ja varaudu silti yllätyksiin.

Ehdotuksia

Jos tätä vaihtosysteemiä on tarkoitus jatkaa pidempäänkin, ehdottaisin jonkun ”laatikon” perustamista Kiinan päätyyn, johon vaihdosta kotiin palaavat voisivat jättää tavarat, joilla jotain käyttöä seuraavalle matkaajalle olisi, ettei jokaisen sinne matkaavan tarvitsisi näitä ostella erikseen.